

Walesa, president d'una Polònia defallent

Polònia ja té Lech Walesa com a president. Com a la veïna Txecoslovàquia el màxim símbol de la resistència i l'oposició al règim comunista, Vaclav Havel, va ocupar el càrrec de cap d'estat, a Polònia l'home més famós a l'estranger després del papa Joan Pau II. Walesa ha assolit finalment la consagració política que desitjava i a la qual es creia destinat.

Al premi Nobel de la Pau del 1983 li ha costat els seus esforços arribar a la presidència. Fins i tot ha significat el trencament polític definitiu de Solidaritat, l'organització político-sindical que va unir tothom contra la dictadura comunista. I ara Walesa es troba situat en un càrrec amb poc poder efectiu davant d'un parlament que no va ser elegit democràticament el mes de juny del 1989. En aquelles eleccions el partit comunista encara governant va reservar-se dues terceres parts dels escons per a ell i els seus partits satèl·lits. En conseqüència, la tasca més urgent del nou cap d'estat polonès és preparar unes noves eleccions legislatives, totalment democràtiques, previstes per a la primavera vinent. Del nou Parlament haurà de sorgir una nova Constitució i segons quina sigui la correlació de forces resultant Walesa podrà, o no podrà, fer-se a la mida una presidència a la francesa, és a dir, dotada d'amplis poders. Així doncs, el procés polític polonès de transició cap a la democràcia encara no ha finalitzat.

Ara bé, la difícil situació econòmico-social que passa el país interfereix notablement aquest procés, com ho demostra el fet que un desconegut, Stanislaw Tyminski, obtingui fins a un 26 per cent dels vots com a candidat presidencial promentent coses impossibles i demagògiques com fer rics tots els polonesos. El país sofreix una política econòmica d'austeritat que empobreix la gent, dispara l'atur fins al milió de persones, obliga

el govern a recaptar donatius de particulars i empreses per donar de menjar als més necessitats i un sostre per als qui no en tenen. Però la gent, i sobretot el jovent.

vol viure bé i ara mateix, seguint els models de vida occidentals. La utopia de Tyminski li va donar uns 3.700.000 vots.

La realitat és que també Walesa va fer demagògia durant la campanya, però no fins als extrems de Tyminski. Si aquest darrer va ser qualificat de Fujimori europeu, l'actual president va ser considerat per alguns analistes com el Perón polonès.

La victòria de Walesa és també la victòria de l'església catòlica, de la qual va rebre un suport total i explícit en la recta final cap a la presidència. L'enorme influència de la jerarquia catòlica en la vida social, i ara política, de Polònia és

difícilment comprensible si no es coneix la història del poble polonès i no s'ha visitat el país. Com a detall anecdòtic, em va sorprendre que durant la campanya per a les eleccions del 1989 a Varsòvia un dels màxims dirigents del partit comunista es veiés obligat en públic a manifestar que llegia diàriament la Bíblia. Tot val a l'hora de traure vots, i a Polònia no hi ha vots sense religió.

En un context internacional en què els països rics i poderosos estan bolcats a ajudar una Unió Soviètica famolenca, caòtica i a punt del col·lapse, per tal de salvar Gorbatxov; en què l'Alemanya reunificada prou feina té per a construir la seva part oriental; en què les amenaces de guerra al golf Pèrsic condicionen la política de les grans potències, Polònia ho té difícil per a obtenir els ajuts urgents que necessita de l'estranger per sortir-se'n del fons del pou on es troba econòmicament. Walesa es veurà obligat a abandonar la demagògia pre-electoral en favor de la *realpolitik* practicada pel govern de Mazowiecki. Actualment Polònia és un país pobre i molt endeutat (45.000 milions de dòlars). I caldria temps i ajuda per a sortir-se'n. Clar, que si en algun país hagués de produir-se un miracle, segurament li tocaria a Polònia. En els últims segles entre els alemanys a l'oest i els russos a l'est els polonesos sols podien anar al cel.

Antoni Reig